

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatus Exegeticus Ad Librum III. Decretalium Gregorii
IX. Contractus in specie secundum rubricarum ordinem
exponens**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1738

§. V. De juribus, & obligationibus Vasalli.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63816)

feruntur, mater verò ad illa impertinens est, idèò in *feudalibus* fratres *con- sanguinei* non excluduntur à *Germanis*, ut in *allodialibus* fit. Sic etià differentia inter *agnatos*, & *cognatos*, quæ à Justiniano in *Nov. 118. cap. 1. § 4.* sublata fuit, in *feudalibus* adhuc hodie obtinet, ita, ut, nisi feudum *fœmineum* sit, vel ex speciali pacto *fœminæ* admittantur, eadem semper exclusæ maneat, ut jam supra insinuatum fuit.

67 Porro, cùm alia beneficia sint *individa*, uti feuda Regalia, Ducatus, Marchionatus &c. *tit. 55. feud. 2.* alia *dividua*, qualia, saltem de consuetudine, sola Regali dignitate excepta, reliqua omnia censentur, etiam ratione jurisdictionis, & administrationis teste Gail *lib. 2. observ. 153.* idèò in illis potissimum ad tenorem investituræ, & consuetudinem Provinciæ attendendum erit, qua communiter primogenitus omnibus suis fratribus præferri solet, prout etiam in aliis familiarum conservationi utilius, & magis è re Imperii fore, notat Gail *d. loc. num. 2. § seqq.* si ejusmodi feuda indivisa manerent, & jus *primogenituræ* locum obtineret, ac reliquis confortibus ex feudalium, aut priorum honorum proventibus prospiceretur, ne juxta illud Evangelicum regna in se divisa desolentur & principales familiæ ita demum labefiant, ut præter inane dignitatis nomen, & titulum vix aliud supersit.

In *dividuis* verò non secus, ac in *al-* 68 *lodialibus* juxta dicta succeditur; quoties enim circa feuda nihil speciale in jure feudali constitutum est, ad jus commune recurritur *tit. 1. feud. 2.* Unde, si ultimus Vasallus filium v.g. relinqueret, & ex alio filio prædefuncto tres nepotes, mediam partem feudi filius, alteram medietatem tres nepotes loco patris sui acciperent inter se dividendam. Quod si igitur plures filii, vel agnati ejusdem gradus ad successionem concurrant, vel omnes investituram petent, juramentum, ac servitia præstabit, vel (quod in Germania communissimum est) unum ex ipsis quasi Curatorem eligent, qui nomine omnium feudum recipiant, & juramentum præstet. *tit. 26. §. omnes filii feud. 2.* vel *divisionem* aut *transactionem* inter se instituent, ut unus feudum solus retineat, cæteris *allodialia* integra relinquat, & excessum pecunia compenset; sin verò vice versa dominus moreretur relictis pluribus hæredibus, in Germania teste Zasius *part. 7. num. 11.* receptum est, ut uni vice omnium juretur, quoad servitia vero, cùm ad plura non teneantur mortuo, quàm vivo domino, singulis etiam servire, aut in bello assistere non tenebuntur, sed vel uni tantum, si ita hæredes convenerint, vel nulli. *Arg. l. 34. ff. de Usufruct.* Videatur Zasius *d. l. & Vultejus de Feud. lib. 1. cap. 8. num. 36.*

§. V.

De juribus, & obligationibus Vasalli.

SUMMARI A.

69. Feudum, utut beneficium dicatur, non est sine onere beneficiarii. 70. Feudi commoda & jura recensentur. 71. Obligationes, quæ Vasallo incumbunt, enumerantur.

merantur. 72. Dominus directus feudum sine consensu Vasalli alienando non excidit suo dominio, bene vero Vasallus. 73. Ex feudo, ut est species juris in re, nascitur rei vindicatio, quatenus vero est Contractus, actio personalis ex Contractu.

69 **D**iximus ab initio, feudum esse beneficium, non tamen sine servitiorum, aliarumque præstationum onere, quæ Vasallum gravant; unde impræsentiarum inquirere præstat, quæ jura Vasallo in re feudali competant, & quæ ipsum obligationes consequantur, quibus explicitis insimul constabit, de mutua obligatione, qua dominus feudi Senior Vasallo devinctus manet. Potest autem feudum spectari vel ut est species juris in re, vel ut dicit Contractum, & importat obligationem personalem sive jus ad rem.

70 Utróque modo consideratum sequentes prærogativas, & jura favorabilia Vasallo adjicit. I. Dominium utile in re feudali tit. 8. §. rei autem feud. 2. explosa Hotomanni, aliorumque sententia, qui feudum usufructum esse dicunt, persuasi Textu in tit. 23. in fin. feud. 2. ubi hoc jus, quod in Vasallum transfertur, usufructus indigitatur, verum hoc cap. ex priori Textu cit. explanationem recipit, quod scilicet intelligatur usufructus non formaliter talis, sed causaliter, quatenus is in dominio utili continetur. Vi hujus utilis domini competunt ei omnia remedia juris, quibus illud conservare, & tueri possit, adeoque in petitorio utilis rei vindicatio, in possessorio interdicta, quod eatenus cum Zasio part. 8. num. 37. ampliamus, ut & agendo, & defendendo jus suum domino præjudicare valeat, & consequenter in casu, quo Vasallus in lite succubuerit, alterum, nempe vi-

ctorem, Vasalli victi loco Dominus recipere teneatur. Quia defensio feudi æque principaliter ad Vasallum, atque ad dominum directum spectat. II. Habet Vasallus, ratione evictionis sibi obstrictum dominum, ut eidem in lite assistat, supposito tamen, quod eidem litem denuntiaverit. Vid. tit. 8. princ. feud. 2. III. Dominus Senior ea lege tenetur, ut invito Vasallo feudum in alium transferre nequeat, & ratio est, quod, si id domino integrum foret, Vasalli conditio notabiliter deterior redderetur, quippe qui alterum dominum directum etiam invitus agnoscere, ei fidelitatem jurare, servitia præstare, & similia facere teneretur, ad quæ tamen cogi non potest. tit. 34. §. 1. feud. 2. IV. Etiam transigere potest, modo non in fraudem domini, & sine prævia denuntiatione fiat. tit. 26. §. si Vasallus feud. 2. tit. 43. eod. quin, quod compromittere quoque possit in arbitros, probabilius judico cum sæpe laudato Clar. P. Ranbeck cap. 3. thes. 5. & Hunnio cap. 12. pag. 345. propter Textus perspicuos in tit. 34. Vid. si autem Sc. feud. 2. tit. 46. eod. In neutro tamen casu dominus prohibetur jus suum ex propria persona vindicare. V. Omnes fructus, etiam pendentes, suos facit, eosque ad quoscunque hæredes transmittit, excipe, nisi dominus quosdam in specie sibi retinuit (id quod feudum in curte constitutum dicitur) tit. 4. §. si quis de manso feud. 1. Qualiter autem circa fructus pendentes computus ini-

iniri debeat, ut constet, qui fructus ad hæredes defuncti Vasalli transeant, dicitur P. Raubeck *loc. cit.* VI. Investitura facta, & fidelitate præstita, dominum obligatum habet, ut eum in possessionem mittat, & si in eo morosum se exhibeat, Vasallo ad omnem utilitatem præstandam teneatur, nec præstando interesse liberetur, quia est obligatio *dandi. tit. 7. in fin. feud. 2.* VII. Potest feudum rursus subinfeudare, modo sub iisdem conditionibus, quibus ipse tenet, concipiatur, & Sub-Vasallus ad onera, & servitia domino exhibenda potens sit, de quo nos supra jam *n. 52.* VIII. Fas quoque ei est feudum invito quoque domino refutare per Textum expressum in *tit. 38. in fin. feud. 2.* & si illud *novum* fuerit, nequidem cum consensu agnatorum; secus, si *antiquum*, illum omittere nequit. Ratio prioris, quod in illo nec ipem succedendi habeant agnati *tit. 11. feud. 2.* Ratio secundæ, quod in feudo paterno agnatis jus jam sit quæsitum, quod ipsis per Vasallum nullatenus minui potest. *tit. 39. princ. feud. 2.* IX. Servitutem realem fundo feudali imponere potest, quæ tamen cum ipso imponente rursus expirat, & ad dominum revertitur. *tit. 8. §. rei autem feud. 2.* servitutem verò *personalem*, sicubi periculum foret, ne ad servitia domino præstanda impotens reddatur, eum imponere posse rectè negat Wesembec. *Comment. feud. cap. 11. num. 5. §. 19.* Rudinger *lib. 1. cap. 46. Var. lect. feud.*

71 Verum, sicut Vasallus recensitis fruitur commodis, ita æquum est, ut quibusdam obligationibus oneretur, juxta illud naturalis æquitatis principium: qui sentit commodum, sentiat

& onus *cap. 55. de R. J. in 6.* Quapropter domino obstrictus est. I. Ut in recognitionem ejusdem dominiæ fidelitatem, & servitia præstet. *tit. 5. feud. 1. tit. 3. 6. 7. feud. 2.* II. Ut renovationem *investiture* petat, quotiescunque persona domini, vel Vasalli mutatur, & hoc intra annum, & diem *tit. 3. 24. §. 40. feud. 2.* III. Ut feudum sine consensu domini non alienet; est enim ipsi omnis alienatio generaliter prohibita *tit. 52. §. 55. feud. 2.* & quidem sub pœna *caducitatis, cit. tit.* unde nec vendere, nec donare, nec pignoris nexu feudum obligare potest. Excipitur feudum *fœmineum*, quod ad fœminam devolutum rectè marito in dotem datur. *tit. 13. feud. 2.* Interim & hoc commodo Vasalli cedit, quod dominus eo irrequisito feudum similiter alienare nequeat. *tit. 34. §. 1. tit. 55. §. 1. V. præterea feud. 2.* Num 72 verò dominus alienans suo *directo* dominio privandus sit, veluti Vasallus suo dominio *utili*, si ad alienationem propria sponte deproperaverit, in ambiguo est. Negativa tamen probabilior videtur, tum, quod inter Vasallum & dominum in hoc casu pacificatio institui haud possit, quia ingratitude & irreverentiæ labe se inquinat Vasallus, feudum sua unius autoritate alienando, quæ macula in dominum non cadit, tum quod AA. dominum suo dominio privari volentes sine lege sententiam condemnatoriam ferant, neque enim de hac privationis pœna in jure feudali quidquam cautum est. Vid. P. Raubeck *cit. thes. 5.*

Denique ex feudo etiam nascuntur 73 actiones, & quidem, si consideretur ut species *juris in re*, producit *rei vindicatio*

tionem, ex parte domini directi directam, ex parte Vasalli utilem, quæ eo casu potentior est directâ, quo dominus directus in rei vindicatione cum Vasallo concurrat, huic enim ille tunc cedere debet. Vultej. de feud. lib. 2. cap. 1. num. 19. Quòd si feudum in ratione Contractus spectetur, parit actionem utrinque directam, qua dominus directus, & ejus hæredes contra Vasal-

lum, & ejus hæredes & vice versa Vasallus contra dominum, ut, quod ex natura hujus Contractus præstandum est, præstetur. Prædicata ejus sunt, quòd sit personalis, bonæ fidei, rei persequatoria, & perpetua. Assumit nomen sui Contractus, quamquam alii (quod jus feudale ex moribus natum sit) conditionem ex moribus appellare malint, ut videre est apud Vultej. lib. 2. cap. 1. n. 12.

§. VI.

Ex quibus causis feudum amittatur?

SUMMARI A.

74. Aliud est finire feudum, aliud amitti. Quomodo feudum finiatur? 75. Amittendi feudum modi celebriores sunt duo. 76. Feudum amittitur, si Vasallus illud sine consensu domini alienavit. 77. Excusandum puto, quando alienatio premente gravi necessitate facta est. 78. Quod non placet omnibus. 79. Feudum ex culpa dupliciter amittitur. 80. Quomodo ex culpa omissionis? 81. Impuberes habentur innoxii, non etiam Minores, qui tamen beneficio restitutionis adjuvantur. 82. Alii casus, in quibus Vasallus ex culpa omissionis se indignum feudo reddit, enumerantur. 83. Culpa commissionis potest in dominium directè, vel indirectè committi. 84. Quomodo indirectè? 85. Etiam ob alia delicta Vasallus feudum amittere potest. 86. Quæ tamen jure feudali in specie determinata non sunt. 87. Feudum ex feloniam caducum factum revertitur ad dominum. 88. Sin extra personam domini ob delictum admissum caducetur, ad proximos agnatos devolvitur. 89. Ob non petitam investituram ad dominum redit. 90. Feudum tamen in his casibus non ipso jure, sed per Sententiam judicis amittitur. 91. An ob delictum Prælati, vel Clerici Ecclesia amittat feudum?

74 **N**E in errorem quis inducatur, credens finire feudum, & amitti idem esse, scire oportet, quod feudum dicatur finire, quando sua quasi propria natura feudum esse desinit, amitti verò, quando ex culpa feudum Vasallo aufertur, & sic non ex propria, & intrinseca natura feudi extinguitur. Feudum finitur vel re ipsa, ut interitu, chasmate, incendio, terræ motu, belli

calamitate, vel ex persona domini, si nullo existente propinguo dominus moriatur, tunc enim, sicut in allodialibus succedit fiscus, ita in feudalibus Vasallus, excluso fisco, & quidem hoc effectu, ut, quod Vasallus antea jure feudi possedit, jam ut allodium possidere incipiat. Ita Vultejus cap. 11. num. 7. Ex parte Vasalli finitur, si decedat nullis relictis descendantibus, aut agnatis, aut